

Hr Margus Tsahkna
Välisministeerium

Teie: 15.06.2023 nr VÄM/23-0804/-1K

Meie: 13.07.2023 nr 1-7/144-3

**Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2011. a
määruse nr 171 „Strateegiliste kaupade nimekiri“
muutmise määruse eelnõu**

Austatud välisminister

Välisministeerium esitas kooskõlastamiseks Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2011. a määruse nr 171 „Strateegiliste kaupade nimekiri“ muutmise määruse eelnõu. Täname võimaluse eest avaldada määruse eelnõule arvamust. Kooskõlastame eelnõu järgmiste märkuste ja ettepanekutega.

Eelnõu kohaselt on muudatuste eesmärk ajakohastada sõjalise kaupade nimekiri ja võtta Eesti õigusesse üle Euroopa Liidu Komisjoni direktiiviga 2023/277/EL kehtestatud kaitseotstarbeliste toodete nimekiri.

1. Euroopa Komisjon direktiiviga 2023/277/EL ajakohastati ja muudeti Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/43/EÜ lisas esitatud kaitseotstarbeliste toodete nimekirja, sest 21. veebruaril 2022 võttis nõukogu vastu ajakohastatud sõjaliste kaupade ühtse nimekirja 2022/C 100/03 (ELT C 100, 01.03.2022, lk 3–35) ning direktiivi lisa peab täpselt vastama sõjaliste kaupade ühisele Euroopa Liidu nimekirjale.

Juhime tähelepanu, et eelnõu lisad ei vasta täpselt direktiivi lisa ja sõjaliste kaupade ühtse nimekirjaga ning neis kasutatud terminid relvade kohta ei ühti. Kitsendades relva mõistet üksnes tulirelvale jäävad määruse reguleerimisalast välja muud tsiviilkäibes piiratud käibega relvad, nende osad, lisaseadmed ja lisavarustus. Relvaseaduse (edaspidi *RelvS*) § 19 kohaselt on piiratud tsiviilkäibega relvad: gaasirelvad, välja arvatud RelvS § 18 lõike 1 punktis 1 nimetatud gaasipihusti; pneumorelvad, välja arvatud RelvS § 18 lõike 1 punktis 2 nimetatud pneumorelv; külmrelvad, välja arvatud RelvS § 18 lõike 1 punktides 3–6 ning § 20 lõikes 2 nimetatud külmrelvad; tulirelvad, välja arvatud RelvS § 20 lõikes 1 nimetatud tulirelvad; akustilised relvad. Sama §-i lõike 11 kohaselt võib piiratud tsiviilkäibega olla ka sõjarelv, millele on RelvS § 23 kohane tüübikinnitus antud ning mida ei ole nimetatud RelvS § 20 lõike 1 punktides 5 ja 7 ega sama paragrahvi lõike 5 alusel kehtestatud loetelus, ning selle laskemoon.

Samuti ei tohiks riskasutada mõisteid lisaseadmed ja lisavarustus. Teeme ettepaneku kasutada läbivalt mõistet lisavarustus, mis hõlmaks ka lisaseadmeid ja spetsiaalselt nende relvade jaoks valmistatud komponente. Tulirelva lisaseadmed on loetletud

relvaseaduse § 20¹ lg 2. Palume eelnimetatu detailselt üle vaadata ja viia sisse vastavad muudatused.

2. Eelnõu lisa 1 sõjaliste kaupade nimekirja ML1 märkus 2 on nimetatud, et kategooria ML1 ei hõlma relvaseaduse kohaselt tsiviilrelvaks loetavaid tulirelvi ega nende olulisi osi, millele on väljastatud vajalikud load relvaseaduse alusel. RelvS ei tunne mõistet "tsiviilrelv", seega ei ole õige sellist mõistet kasutada ka siin. Need relvad, mis on lubatud tsiviilkäibes on kasutusel ka teenistusrelvadena ja sõjaväerelvadena. Teeme ettepaneku sõnastada lauseosa „tsiviilrelvaks loetavaid tulirelvi“ lauseosaga "piiratud tsiviilkäibega relvi“.
3. Eelnõu lisa 1 sõjaliste kaupade nimekirja lisatud riiklik kontrollartikkel EST3 nimetab punktides a, b ja c relvaseaduses nimetatud lisaseadmed, tulirelva olulised osad ja tulirelva osad. Juhime tähelepanu, et relvaseaduses on tulirelva osadena nimetatud ka tulirelva olulised osad ja lisaseadmed, mistõttu tunduvad need punktid esitatud kujul dubleerivana. Teeme ettepaneku viidata konkreetsetele RelvS sätetele või alternatiivina (eelistatult) esitada kõik luba vajavad osad loeteluna. Juhul kui eelistate viitavat lahendust, teeme ettepaneku kustutada punktis c lauseosa „ja vajalik tulirelva kasutamiseks“. Nimelt on praktikas tulnud ette olukordi, kus inimesed väidavad, et tulirelva mitteolulised osad (nt sihikud) ei ole tulirelva kasutamiseks vajalikud vaid lisavad mugavust, millest tulenevalt langeb ametnikele liigne halduskoormus seletamiseks konkreetse eseme puhul loa vajalikkust. Lisaks teeme ettepaneku täiendada EST3 loetelu punktiga e järgnevalt: „e. ML1 a, b ja c nimetatud relvadele loodud seadmed, mille kasutamine võib ohustada riigi julgeolekut või avalikku korda“. Selliseks seadmeks võib olla näiteks käsirelvadele valmistatavad lisa raamid (ei ole relvaraam RelvS mõistes), millega on võimalik käsirelva kasutada tugirelvana. Näide <https://tlk.ee/toode/f-a-b-kpos-scout/>.
4. Teeme ettepaneku täiendada sõjaliste kaupade nimekirja kategooriat ML2 p c sarnaselt ML1-ga ning lisada ka EST3-ga sarnane siseriiklik kontrollartikkel. Seda põhjusel, et ka nendel relvadel on sarnaselt ML1 kategooria relvadele osad ja lisavarustus, mis vajavad piiriüleisel liikumisel luba.
5. Eelnõu lisa 1 sõjaliste kaupade nimekirja ML4 a. loetleb sellesse kategooriasse kuuluvad pommid, torpeedod, reaktiivmürsud, raketid, muud lõhkekehad ja lõhkekaengud. RelvS kohaselt loetakse lahingumoonaks ka Kamikaze-drooni. Teeme ettepaneku loetelu täiendada või tuua Kamikaze-drooni välja EST artiklina.
6. Palume selgitada, kas sõjaliste kaupade nimekirja ML 5 kategooria punktis a nimetatud relvade sihikute alla kuuluvad ka ML1 ja ML2 kategoorias nimetatud relvade sihikud. Kui jah, siis tuleks õiguselguse huvides see konkreetsetelt välja kirjutada.
7. Täiendada EST2 loetelu ja lisada sinna juurde elektrišokirelvad (RelvS § 20 lg 3 järgi tsiviilkäibes keelatud) või alternatiivselt täiendada EST2 loetelu punktiga f: „f. relvaseaduse järgi tsiviilkäibes keelatud tuli- ja külmrelvad“.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Lauri Läänemets
siseminister